

NOTAT

3. maj 2019
Sag 2018-17919

Bilag 3.3.2.1: Indsats vedr. rådgivning af iværksættere

Udfordring

I Danmark er antallet af nyetablerede virksomheder i forhold til aktive virksomheder omkring OECD-gennemsnittet (11 pct.) og svarer til niveauet i de lande, vi normalt sammenligner os med. Til gengæld er overlevelsesraten for danske virksomheder efter det første år lavere end OECD-gennemsnittet.¹ Antallet af vækstvirksomheder i Danmark er også lidt under OECD gennemsnittet med 8,8 pct. mod 10,4 pct. for 2015.²

Der er derfor behov for øget indsats på iværksætterområdet, der dels fremmer et fortsat højt antal nyetablerede virksomheder og en øget overlevelsesrate samt en indsats, der målrettet sigter på at øge antallet af vækstiværksættere.

Baggrund

Iværksættere, som bygger succesfulde nye virksomheder op, er karakteriseret ved at have lettere adgang til de rette kompetencer. Det tyder på, at adgang til viden og kompetencer til at drive egen virksomhed er en vigtig faktor for at lykkes som iværksætter.

Iværksætterpanelet udpeger særligt tre udfordringer omkring iværksætteri. De nye virksomheder mangler adgang til kompetencer, herunder ikke mindst IT- og teknologiske færdigheder, og en understøttende iværksætterkultur, ligesom der er for få risikovillige investorer.³ Disse udfordringer kan således betragtes som væsentlige udviklingsbarrierer. Samtidig mangler mange iværksættere midler til at købe relevant rådgivning på det private marked.

I forhold til iværksættere med potentiale for skalering af virksomheden, så peger undersøgelser fx på, at egentlige inkubatormiljøer og acceleratorer understøtter startups med særligt udviklingspotentiale på en sådan måde, at de vokser mere

¹ I Danmark overlever 75,4 pct. af virksomhederne det første år mens OECD-gennemsnittet er 82,4 pct. Regeringen: Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2018

² En vækstvirksomhed defineres som en ny virksomhed, der opnår mindst 10 ansatte indenfor de første to leveår og som derefter har en årlig vækst i antallet af ansatte på min. 10 pct. over de næste 3 år. Regeringen: Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2018

³ <https://www.ffe-ye.dk/media/787544/ivrkstterpanelets-anbefalinger-til-regeringen-13-juni-2018120618-kl.pdf>

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 17
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

og hurtigere, end de ville have gjort, hvis de ikke havde været en del af dette miljø. Derudover tyder det på, at acceleratorer har en positiv effekt i forhold til, at iværksætterne kan tiltrække risikovillig kapital, og en gavnlig effekt på det omgivende startup økosystem⁴, som bl.a. de særlige miljøer og tilbud uden for erhvervshusene, der er vigtige i forhold til at styrke de iværksættere og startups, som rummer de største vækstpotentialer.

I det nye erhvervsfremmesystem har de tværkommunale erhvervshuse til opgave at tilbyde specialiseret erhvervsservice (vejledning) fx til blandt andet nye virksomheder. Erhvervshusenes indsatser må ikke træde i stedet for et velfungerende privat marked, men skal understøtte og anvise virksomhederne til at bruge rådgivning og andre ydelser leveret af det private marked.

Ud over erhvervshusenes indsatser har iværksættere og nystartede adgang til tilbud om vejledning af en mere grundlæggende karakter i den lokale og kommunale erhvervsservice.

Iværksættere og nye virksomhederne kan derudover få adgang til risikovillig kapital via Vækstfonden og adgang til at deltage i innovations- og forskningsprojekter via Innovationsfonden.

Der er dog identificeret et behov for en bredere indsats for iværksættere og nye virksomheder, der skal styrke virksomhedernes adgang til kompetencer bl.a. gennem rådgivning under hensyntagen til de eksisterende indsatser.

Nye iværksættere har oftest ikke økonomi til fuldt ud at dække omkostninger til forløb med private rådgivere. Erhvervshusene og den lokale og kommunale erhvervsfremme har kun i meget begrænset omfang midler til at yde tilskud til køb af private rådgivningsydelser. Derfor er der behov for at afsætte midler til såvel en bred iværksætterindsats som en specialiseret indsats rettet mod iværksættere med skaleringspotentialer. Begge indsatser supplerer de basisydelser, som leveres af den lokale og kommunale erhvervsfremme, og den specialiserede erhvervsservice, der finder sted i erhvervshusene, samt bygger bro til de ydelser, der finder sted i det private marked.

COWI peger i en evaluering af iværksætterindsatserne på, at netværk, længerevarende kollektive forløb og mentorordninger giver værdi, ligesom fysiske iværksætttermiljøer giver mulighed for sparring om ideer, udfordringer og praktiske værktøjer, der spiller en stor rolle for succes. COWI peger også på potentialet i at udvikle generiske værktøjer, koncepter og forløb, der giver mulighed for at skabe en række stordriftsfordele i iværksætterindsatserne, hvilket gør det oplagt at fokusere på større programmer med national udbredelse.

⁴ <https://hbr.org/2016/03/what-startup-accelerators-really-do>

Indholdet af indsatsen

Der foreslås en indsats på iværksætteri, som udmøntes i to calls; a) *Vejledning, støtte og rådgivning til nye iværksættere* og b) *Specialiseret rådgivning og støtte til vækstiværksættere*.

a) **Vejledning, støtte og rådgivning til nye iværksættere**

Indsatsen retter sig mod den brede gruppe af iværksættere og har til formål at understøtte iværksætterne i opstartsfasen, således at deres virksomheds overlevelses- og udviklingschancer øges. Indsatsen kan fx rumme vejledning, netværksrelationer, mentorordninger og støtte til rådgivning, herunder køb af specialiseret privat rådgivning inden for mere generel forretningsforståelse, iværksætterkompetencer, men også fx patentering, internationalisering, certificering m.v.

Aktiviteterne skal supplere de iværksætteraktiviteter, der allerede finder sted i den lokale og kommunale erhvervsservice og den specialiserede indsats i erhvervshusene samt indsats i private miljøer. Der forventes en indsats med en række tilbud, som målrettes iværksætternes konkrete behov.

Inden for den brede iværksætterindsats er der desuden identificeret et behov for at styrke iværksætteri blandt kvinder, selvom antallet af kvindelige iværksættere er steget de sidste år.⁵ Færre kvinder end mænd vælger at blive iværksættere, og der er både en udfordring og et potentiale i styrke iværksætteri blandt kvinder.⁶ Der lægges op til enten en konkret indsats, der skal styrke iværksætteri blandt kvinder eller en delindsats indtænkt i en større iværksætterindsats.

Målgruppe

Indsatsen skal rettes mod personer, der ønsker at etablere selvstændig virksomhed (CVR-registrering på vej), og nye iværksættere, dvs. personer, som inden for de seneste tre år før projektets påbegyndelse har oprettet CVR-nummer.

Hvert enkelt projekt skal forankres hos en operatør, som skal forestå administration og implementering af projektet, og som skal medvirke til at styrke iværksætterne, og dermed udviklingen i nystartede virksomheder. Operatøren kan fx være et erhvervshus, erhvervskontor eller en erhvervsorganisation eller et partnerskab mellem flere af de førnævnte.

b) **Specialiseret rådgivning og støtte til vækstiværksættere**

Denne indsats skal understøtte startup virksomheder med et særligt skaleringspotentiale i tilknytning til de eksisterende private og offentlige inkubatormiljøer, acceleratorer mv. Indsatsen skal tage afsæt i iværksætternes identificerede specifikke behov og udviklingsbarrierer, som adresseres gennem sammenhængende og intensive kompetenceudviklings- og rådgivningsforløb, der som udgangspunkt skal udføres af private rådgivere. Indsatsen skal accelerere iværksætterens udvikling med henblik på at styrke deres konkurrencekraft og er et supplement til de aktiviteter, der foregår i startup-økosystemerne i dag. Der forventes en

⁵ Iværksætterbarometer 2019

⁶ Iværksætteranalyse DKSTAT.

indsats, der er særligt tilrettelagt med henblik på at accelerere iværksættervirksomhedernes udvikling.

Målgruppe

Indsatsen retter sig mod de iværksættere, der har et særligt skaleringspotentiale. Det kan være personer, der ønsker at etablere selvstændig virksomhed (CVR-registrering på vej), og nye iværksættere, dvs. personer, som inden for de seneste tre år før projektets påbegyndelse har oprettet CVR-nummer.

Hvert enkelt projekt skal forankres hos en operatør, som forestår administration og implementering af projektet, og som har erfaring med at accelerere udviklingen i nystartede virksomheder. Operatøren forventes at have forankring i og viden om iværksætterøkosystemet. Der kan deltage flere øvrige partnere.

Forudsætninger gældende for begge indsats

For begge indsatses gælder, at der ikke gives støtte til projekter, hvor projektet alene omfatter støtte til en enkelt virksomhed. Projekter skal bidrage til en sammenhængende indsats, der skaber værdi i hele landet.

For begge indsatses kan også iværksættere i forbindelse med spinoffs fra virksomheder og spinouts fra universiteter være omfattet, og for begge indsatses gælder det, at de skal supplere den service, som allerede ydes i erhvervsfremmesystemet og i det private marked for iværksætterytelser. Det forventes, at ansøgere sikrer, at der er god sammenhæng med etablerede ordninger, ligesom der ikke må være overlap til den højtspecialiserede statslige erhvervsfremme, som fx ydes af Vækstfonden og Innovationsfonden.

Aktiviteter

For begge indsatses vil der kunne tages afsæt i følgende aktivitetstyper:

- Målrettet rådgivning til iværksættere, som har brug for bistand til fx videreudvikling af en forretningsidé, herunder længere individuelle forløb, træningscamps, vækstgrupper og sparring med serieiværksættere eller andre med lignende erfaring, hvor iværksætteren kan modtage rådgivning i takt med, at idéen udvikles. Som en del af rådgivningen kan indgå tilskud til iværksætterens tilkøb af specifik rådgivning.
- Mentorordninger for iværksættere, der er i gang med eller som indenfor de seneste tre år har etableret virksomhed.
- Rådgivning eller mentorordning målrettet særlige grupper på baggrund af køn, etnicitet, handicap eller andre forhold, hvor et særligt behov er identificeret.
- I projekter om rådgivning og mentorordninger kan iværksætterens aktiviteter støttes via facilitering af adgang til fysiske faciliteter, fx test- og prototypefaciliteter i erhvervsparker eller Fablabs. Her vil iværksætteren eventuelt også kunne få en fysisk nærhed til andre virksomheder eller offentlige institutioner. Finansieringen fra Socialfonden vil ikke gå til investeringen i fysiske faciliteter.

Centrale krav og kriterier

I tabel 1 neden for er bestyrelsens principper/udmøntningskriterier, som de fremgår af udmøntningsplanen, operationaliseret i et antal udvælgelseskriterier, der vil ligge til grund for vurdering af de kommende ansøgninger under dette call.

Tabel 1: Udvalgseskriterier, der vil blive lagt til grund for indsatsen

Principper	Kriterier
1. Sætte virksomhedernes behov i centrum	<p>Der vil blive lagt vægt på, at indsatsen a) vedrørende vejledning, støtte og rådgivning til nye iværksættere tager afsæt i iværksætternes behov for kompetencer og forretningsforståelse med henblik på at forbedre overlevelsessandsynligheden og bidrage positivt til beskæftigelsen. Det vægtes endvidere positivt, hvis indsatsen kan imødekomme kvindelige iværksætteres særlige behov.</p> <p>Der vil blive lagt vægt på, at indsatsen b) vedrørende specialiseret rådgivning og støtte til vækstiværksættere tager afsæt i iværksætternes behov for at opnå de nødvendige kompetencer til at accelerere deres virksomhedsudvikling med henblik på at styrke deres konkurrencekraft gennem kompetenceudviklings og -rådgivningsforløb.</p>
2. Skabe sammenhæng på tværs	Der vil blive lagt vægt på, at projektet i videst muligt omfang skaber sammenhæng og koordination med relevante eksisterende lokale, regionale og nationale indsatser samt indarbejder relevant viden og resultater fra andre lignende projekter, således at indsatsen bygger ovenpå og supplerer allerede igangsatte aktiviteter.
3. Løfte produktiviteten og skabe gode muligheder i hele landet	<p>Der vil blive lagt vægt på, at projekterne søges i et stærkt (og landsdækkende) partnerskab med involvering af relevante aktører, der kan skabe værdi i hele landet, herunder at ansøgere til indsats a) vedrørende nye iværksættere sikrer, at potentielle vækstiværksættere henvises til rette indsatser vedrørende specialiseret rådgivning.</p> <p>Endvidere vil der blive lagt vægt på, at de kommende operatører kan imødekomme iværksætternes efterspørgsel efter specialiserede tilbud afhængigt af fx branche- eller markedsfokus, imødegå geografiske forskelle på tværs af landet og tilgodese alle landsdele</p>
4. Gøre det brugervenligt og overskueligt	Der vil blive lagt vægt på, at indsatsen fremstår brugervenlig og overskuelig med iværksætternes behov i centrum. Om muligt via relevant digital understøttelse af projektets aktiviteter.
5. Digitalt og datadrevet	<p>Information om indsatsen skal være tilgængelig på den digitale erhvervsfremmeplatform.</p> <p>Der lægges vægt på, at indsatsen tilrettelægges med udgangspunkt i data og et solidt evidensgrundlag, der underbygger behovet for indsatsen.</p>

Supplerende kriterier

Herudover foreslås det, at der indgår nogle supplerende kriterier i call'et, som umiddelbart ligger ud over bestyrelsens principper. Disse er:

- *Kontant egenfinansiering*: Der vil blive lagt vægt på, at iværksætterne under begge indsatser stiller med en privat kontant medfinansiering, der udgør minimum 10 pct. af udgifterne til rådgivningsforløbet.
- *Forankring af projektet*: Der vil blive lagt vægt på, hvordan ansøger vil sikre, at projektets resultater forankres og videreføres efter den offentlige medfinansierings ophør.
- *Kvalifikation og kompetencer*: Ansøger skal beskrive egne kompetencer til gennemførelse af projektet, samt hvilke kompetencer der inddrages, fx private konsulenter.

Effekter

Det direkte resultat af indsatsen vil være, at iværksætternes kompetencer til at drive egen virksomhed eller få virksomheden til at vokse sig større er øget gennem rådgivning og andre former for støtte, som fx en stærk iværksætterkultur og inkubatorforløb. Et direkte resultat kan ligeledes være, at potentialet hos en konkrete målgruppe, fx kvindelige iværksættere er forstærket. Det skal ske ved, at et antal deltagere gennemfører rådgivningsforløb og andre aktiviteter under programmet og er selvstændige iværksættere efter 6 måneder. Effekten af indsatsen skal på lang sigt være at øge beskæftigelsen og produktiviteten.

Økonomi

Det foreslås, at der for indsats a) vedrørende vejledning og støtte til iværksættere afsættes op til 15,0 mio. kr. fra Socialfonden, prioritetsakse 1 Iværksætteri og jobskabelse samt op til 7,5 mio. kr. af de decentrale erhvervsfremmemidler.

Det foreslås, at der for indsats b) vedrørende specialiseret rådgivning og vejledning til vækstiværksættere afsættes op til 20,0 mio. kr. fra Socialfonden, prioritetsakse 1 Iværksætteri og jobskabelse samt op til 10,0 mio. kr. af de decentrale erhvervsfremmemidler til finansiering af initiativet.

Midlerne fra Socialfonden kan maksimalt udgøre 50 pct. af det samlede projektbudget. Det vil være hensigtsmæssigt, at operatørerne har ejerskab til indsatserne. Derfor lægges der op til en maksimal støtteprocent på 75 pct.

Indsatser under Socialfonden med mange deltagere (her iværksættere) har hidtil i overvejende grad været medfinansieret af projektdeltagernes projektrelevante timer. Det skyldes, at kontant medfinansiering ofte ikke er en mulighed for operatørerne. Medfinansiering med projektdeltagernes timer indebærer endvidere en administrativ byrde for projektdeltagerne pga. dokumentationskravene.

Tabel 2. Økonomi

Indsatsområde	Socialfonden	DEM
a) Specialiseret rådgivning og vejledning til vækstiniværksættere	Op til 20,0 mio. kr. (50 pct.)	Op til 10,0 mio. kr. (25 pct.)
b) Vejledning og støtte til iværksættere	Op til 15,0 mio. kr. (50 pct.)	Op til 7,5 mio. kr. (25 pct.)

Projektperioden kan være op til 3 år fra medio 2019 til medio 2022.

Videre proces

Såfremt bestyrelsen følger indstillingen, vil sekretariatet på den baggrund udarbejde egentligt annoncerings- og ansøgningsmateriale til forventet offentliggørelse ultimo maj 2019 med ansøgningsfrist ultimo august og forventet behandling af ansøgninger på bestyrelsesmødet den 14. november 2019.